

בבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"ץ 2365/08

בפני: כבוד השופט א' א' לוי
כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופט י' דנציגר

העותרת: אומ"ץ – אזרחים למען מינהל תקין וצדק חברתי
ומשפטי (ע"ר)

נ ג ד

המשיבים: 1. הוועדה למינוי דיינים
2. הרב הראשי לישראל, יונה מצגר
3. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו על-תנאי

תאריך הישיבה: ב' באלול התשס"ח (02.09.08)

בשם העותרת: עו"ד בעז ארד
בשם משיבה 1: עו"ד שמעון יעקבי
בשם משיב 2: עו"ד פרופ' דוד ליבאי; עו"ד אלעד רט
בשם משיב 3: עו"ד דנה בריסקמן

פסק-דין

השופט א' א' לוי

רקע עובדתי

1. הרב הראשי לישראל, יונה מצגר, נבחר לתפקידו בחודש ניסן התשס"ג (אפריל 2003). עם בחירתו הוא מונה לכהונת דייין בבית-הדין הרבני הגדול, ואלמלא תוקן בשנת תשס"ח חוק הרבנות הראשית, התש"ם-1980 – וזאת בעקבות הפרשה שבפנינו, היה מכהן היום גם כנשיאו. פחות משנתיים לאחר מינויו נפתחה נגד הרב חקירה פלילית, בחשד כי פעל שלא כשורה בעריכתם של סידורי לינה לו ולבני משפחתו בירושלים. לסופה של החקירה הייתה מסקנתו של היועץ המשפטי לממשלה כי אין די ראיות להעמיד לדין פלילי איש ממושאיה. כמו כן, הוחלט שאין זה הולם להביא את

ענינו של הרב מצגר בפני בית-הדין המשמעתי לדיינים, וזאת מן הטעם ש"השאלה אם ניתן להעמיד לדין משמעתי את העומד בראש המערכת, אינה פשוטה כלל ועיקר" (עמ' 14 לחוות-דעת שגיבש היועץ המשפטי לממשלה בפרשה זו). תחת זאת הניח היועץ המשפטי לממשלה לפתחו של שר המשפטים, היושב בראשה של ועדת המינויים לדיינים, המלצה לכנס את הוועדה לדון בהמשך כהונתו של הרב מצגר כדיין.

2. את המלצתו תמך היועץ המשפטי לממשלה, כאמור, בחוות-דעת מקיפה, שעל-פי המפורט בה חטא הרב בהתנהגות שאינה הולמת את משרתו ואת היושבים על כס המשפט בכלל. חוות-דעת זו עמדה במוקדה של עתירה קודמת, בה הלין הרב מצגר על שלא ניתן לו יומו בפני היועץ המשפטי קודם שסיכם את ממצאיו (בג"ץ 3495/06 מצגר נ' היועץ המשפטי לממשלה (טרם פורסם, 30.7.07)). בפסק-דיננו קבענו אז כי זכות הטיעון תהא שמורה לרב בגדרו של ההליך בפני הוועדה, ובהסכמת הצדדים יימחקו מחוות-הדעת ההתייחסות לפרשות קודמות בהן נקשר שם הרב ומסקנתו של היועץ המשפטי כי עליו להתפטר מן התפקיד. עתירה נוספת, בה ביקשה העותרת דנן כי הרב יושעה מכהונתו בבית-הדין הרבני ומחברותו בוועדה לבחירת דיינים, נמחקה לאחר שמצגר הסכים לעשות כן בעצמו (בג"ץ 4983/05 אומ"ץ נ' מצגר (לא פורסם, 23.6.05)). ההשעיה תמה בראשית שנת 2008.

3. הוועדה למינוי דיינים ישבה על המדוכה בשלוש ישיבות שהתקיימו במחצית הראשונה של שנת התשס"ח (ינואר-פברואר 2008). בדיונים נטלו חלק שר המשפטים, הרב הראשי הראשון לציון, שני דייני בית-הדין הרבני הגדול הרבנים בר שלום ואיזירר, סגן ראש הממשלה השר ישי, חברי-הכנסת סלומיאנסקי ווקנין, ונציגי לשכת עורכי-הדין עורכי-הדין שמואליאן ושנהב. הוועדה קראה את חוות-דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, שמעה על-פה את נציגו כמו גם את באי-כוחו של הרב מצגר, ועיינה בחומר שהניחו בפניה גורמים שונים ובהם העותרת. שבע השגות של עיקר היועץ המשפטי לממשלה על התנהלותו של הרב הראשי לישראל:

(א) המדינה נשאה, כנהוג, בהוצאות שכר-הדירה של הרב בירושלים. המגורים הועמדו לרשותו בפרט מתוך הכרה בכך שתפקידו יחייבו לשהות בעיר עם בני-משפחתו בחגי ישראל. והנה, הרב עצמו סיכם עם משכיר הדירה, שהיה ידידו, כי דווקא בתקופות החגים תפונה הדירה ותשמש למגורי המשכיר ובני משפחתו, אלא אם כן יודיעו הללו מראש כי אין בכוונתם לבוא ארצה לרגל החג. מצגר, הוסיף היועץ המשפטי לממשלה וציין, עשה את החגים בבית-

המלון המפואר "מצודת דוד" שבירושלים, והוא ציפה שהמדינה תשלם גם על שהותו במלון זה, וכתוצאה מכך היא תשא בכפל הוצאות עבור מגוריו בבירה.

(ב) בחוזה השכירות נקבע כי תקופת השכירות תחל כחודשיים וחצי קודם למועד חתימת החוזה, היינו, כי למשכיר ישולם רטרואקטיבית שכר-דירה של מספר שבועות. במהלך אותה תקופה שהה הרב, על חשבון המדינה, מספר פעמים במלון "רמדה" בירושלים ובכך גרם, בפועל, לחיובה הכפול של המדינה בהוצאות לינתו. לעומת זאת, תשלום ששילם מצגר מכיסו עבור לינה במלון "מצודת דוד" בחג הסוכות התשס"ד, שחל גם הוא בתקופה זו של שכירות רטרואקטיבית, הקפיד הרב – בהנחיה שמסר לעוזריו, לקזז משכר הדירה שהעביר למשכיר.

(ג) גם את חג הפסח התשס"ד עשה הרב מצגר במלון "מצודת דוד", שוב מתוך כוונה לחייב את המדינה בהוצאותיו. על אף שמשכיר הדירה הודיעו מפורשות כי הדירה תהא פנויה בחג זה, ועשה זאת חודש ימים מראש, הסביר הרב כי לא עמד לרשותו די זמן לצורך הכשרתה של הדירה לפסח. והנה, על אף שמאן להתגורר בדירה מן הטעם שלא הוכשרה לחג, ערך בה הרב את קבלת הפנים המסורתית לפסח, באירוח בן כשלוש שעות בו הגיש לאורחיו דברי מאכל ומשקה.

(ד) בחג השבועות התשס"ד שוב שהו מצגר ומשפחתו שני לילות במלון "מצודת דוד" לאחר שהמשכיר הודיע להם, בהתראה קצרה במיוחד, כי בכוונתו להגיע לישראל. המשכיר התחייב לשאת בעצמו בעלות השהייה במלון וכך הוא עשה, אך זאת לפי תעריף חריג ונמוך במיוחד, שחושב על-פי שהות של יום אחד בלבד ליחיד בחדר וללא לינת לילה – פרטים שלא תאמו את השימוש שנעשה בפועל בשירותי המלון.

(ה) בניגוד לרב, שבהוצאות אירוחו-שלו התבקשה המדינה לשאת, ברי היה לכל כי את שהייתם ב"מצודת דוד" של רעייתו ושל ילדיו יהא עליו לממן בעצמו. המלון, כך התברר, גבה מבני המשפחה עבור אירוחם בחגי הסוכות והפסח התשס"ד, בתנאים של פנסיון מלא, תשלום נמוך במיוחד שלא עלה בקנה אחד עם תעריפיו המקובלים. אם בחג הסוכות ניתן היה למצוא לדבר הסבר, ולו חלקי, באשר האירוח לא היה באחד מחדרי המלון אלא בדירה סמוכה שבבעלותו ורמת השירותים הניתנת בה נמוכה יחסית, הרי שבחג הפסח

שוכנה משפחת מצגר במלון גופו. בחקירתם של גורמי המלון עלה כי לנכונותו של הרב לשאת בחגים דרשות ושיעורים בפני אורחי המלון הייתה השפעה על קביעתו של התעריף המוזל, שזכה בקרבם לכינוי תעריף מצגר, הגם שאין ודאות כי הרב עצמו ידע על כך. המלון אף איפשר למצגר לשלם את חובו באיחור ניכר מן המקובל.

(ו) בסוכות התשס"ה, אז כבר לא עמדה לרשותו הדירה השכורה, שב הרב והתארח עם משפחתו ב"מצודת דוד". המדינה, שהתחייבה לשאת בהוצאות אירוחו האישי, הזמינה מן המלון שהות של יחיד בחדר, לא כולל ארוחות. בפועל התארחו בדירה שבבעלות המלון, בלא תשלום נוסף ובתנאי פנסיון מלא, גם בני המשפחה.

(ז) משנשאל על כל אלה בחקירותיו, היו תשובותיו של הרב סותרות, מתחמקות ורצופות אי-אמירת-אמת של ממש. הוא ביקש, בתוך כך, להסיר מעצמו אחריות למעשים הפסולים שהוזכרו, והעבירה אל שכם עוזריו.

4. את התייחסותו לתמונה חמורה זו בחר בא-כוחו המלומד של הרב מצגר, עורך-הדין דוד ליבאי, למקד בערעור על ממצאי העובדה שפורטו. במסקנתו של היועץ המשפטי כי אין די ראיות להרשעה בפלילים, ראה עורך-הדין ליבאי משום חיזוק לטענותיו העובדתיות של שולחו. על-פי הנטען בתשובה, לא נטל הרב מעולם חלק במגעים עם בית המלון "מצודת דוד" ועוזריו הם שטיפלו בכל הסוגיות ללא מעורבותו. ממילא, הוא לא ידע דבר על ההנחות והתנאים המיטיבים – שהם כשלעצמם זעירים, להם זכו הוא ובני משפחתו. אם נגבה תעריף מוזל, לא היה זה אלא משום שבחגי הסוכות התשס"ד והתשס"ה התארחתה המשפחה בדירה צנועה, שאינה נמנית עם חדרי המלון ועלותה אפסית, ובפסח התשס"ד האירוח היה בחדר מסוג "superior" – מבין החדרים הזולים במלון. עיקר הוא, להשקפתו של מצגר, כי כל עוד עמדה לרשותו הדירה השכורה לא נשאה המדינה, בפועל, בהוצאות לינתו ב"מצודת דוד" וכל תשלום לא הועבר.

הלינה במלון בחג הפסח, על אף שהדירה השכורה הייתה פנויה, נבעה מעיסוקה התובעני של רעיית הרב, כמו גם ממחלה שפקדה את אביה באותה עת. אלה הפכו את הכשרתה של הדירה לפסח, אפילו במשך תקופה בת חודש ימים, לבלתי אפשרית, בפרט נוכח ההקפדה בה נוהג הרב, זה ימים ימימה, במצווה זו. בקבלת הפנים שהתקיימה בדירה נעשה שימוש בכלים חד פעמיים, והאירוח צומצם לסלון בלבד.

באשר לחוזה השכירות – זה התבסס בעיקרו על נוסח סטנדרטי, המקובל במנהל הדיור הממשלתי. מצגר לא היה מעורב בניסוחו, למעט בסעיפי החגים וההחלה הרטרואקטיבית של תקופת השכירות, שנכללו בחוזה לבקשתו של המשכיר ונמצא להם צידוק: לראשון בדמות הפחתה משמעותית בשכר הדירה – מה שעונה גם על טענת המימון הכפול, ולשנייה בכך שהמשכיר איפשר לרב להתארח בדירה בחגים שקדמו לחתימת החוזה.

הרב הודה אמנם כי בתקופת ההחלה-לאחור מימנה המדינה את שהותו בבית המלון "רמדה", אלא שלטענתו היה זה בשל כך שהדירה טרם התאימה למגורי-קבע באותה עת וממילא טרם נקשר החוזה. הרב לא השיב למדינה את הכסף ששילמה אלא – לטענתו – בעקבות חקירתו, שכן הוא התקשה לזכור כי לן בשעתו במלון זה, שסידורי האירוח בו תואמו גם הם בידי עוזריו. קיזונו משכר הדירה ששולם למשכיר, של התשלום ששילם מצגר מכיסו ל"מצודת דוד" עבור אירוחו שם בסוכות התשס"ד, היה אף הוא פרי יוזמתם של עוזרי הרב, שלא ידע על כך דבר. לטענה, כי הקיזונו בוצע באמצעות החזרתו לידי מצגר של צ'ק אחד, שנרשם לטובת המשכיר בדיוק בסכום שקוּזו – לאמור כי מלכתחילה בוצע התשלום בידי מצגר בכוונה להתקזז, השיב הרב כי רעייתו היא שרשמה את הצ'ק בלא ידיעתו.

באשר להתנהלותו בחקירה דחה מצגר מכל וכל את הטענה כי שיקר או כי ניסה להסיר מעצמו אחריות ולהטילה על עוזריו. אם לא דייק בתשובותיו, הרי זה משום שהתקשה לזכור לפרטיהן התרחשויות שאירעו זה מכבר, ומאחר שלא היה מעורה בנושאים בהם טיפלו אנשיו.

5. הוועדה העמידה גרסה זו אל מול ממצאיו של היועץ המשפטי לממשלה, ולסופה של שקילה הייתה מסקנתם של חבריה, כולם, כי לא נמצאה עילה להדיח את הרב מן הדיינות. שר המשפטים, וחברים נוספים, העירו כי התנהגותו של מצגר לא הייתה ראויה בחלק מהיבטיה ואולם דבר בה לא הצדיק, להשקפתם, את העברתו של הרב מהתפקיד.

העתירה והתשובות לה

6. על החלטת הוועדה נסבה העתירה שבפנינו, ונטען בה כי הפסול המוסרי שדבק ברב מצגר אינו מאפשר לו להוסיף ולכהן בתפקידים המחייבים ניקיון כפיים מוחלט,

ומושתתים על אמון ציבורי בצחות דרכיהם של הממלאים אותם. החלטתה של ועדת המינויים, גורסת העותרת, נגועה בחוסר סבירות בולט, ואין היא עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי. לצד ביטול ההחלטה והשבטתו של הענין לעיונה המחודש של הוועדה, מבקשת העותרת להורות לוועדה לפרסם את נוסח החלטתה, את הנימוקים ששימשו לה בסיס, את מהלך הדיונים ואת עמדותיהם הפרטניות של חברי הוועדה, ובפרט של שר המשפטים ושל הרב הראשי, הראשון לציון.

היועץ המשפטי לממשלה הודיענו כי גמר אומר שלא לייצג את ועדת המינויים בעתירה זו, אך את עמדתו-שלו הוא ביקש לפרוש בפני בית-המשפט, באמצעות באת-כוחו, בכתב ועל-פה. עמד הוא על דעתו, כי היה על הוועדה לסיים את כהונתו של מצגר כדיין, ובהשקפתו זו הוא אך התחזק נוכח כך שממצאי חוות-הדעת שחיבר לא הופרכו במהלך דיוניה של הוועדה. ואולם להשקפתו של היועץ המשפטי לממשלה, משהכריעו חברי הוועדה שלא להדיח את הרב מתפקידו, אין מקום להתערב בהחלטתם ויש להותירה על כנה. זאת, נוכח אופיו המיוחד של גוף זה – ועדת המינויים לדיינים, המאגדת תחת כנפיה את נציגיהן של רשויות שלטון שונות ושל לשכת עורכי-הדין, ומצוידת לפיכך במנדט רחב להחליט בענינים של כהונה והעברה ממנה. כך מתחייב גם מאופיה המיוחד של ההחלטה שנתקבלה, ונושאת עמה משמעויות ערכיות וציבוריות שאין כוועדה, כך על-פי חוק, מתאימה להידרש להן. באשר למתן פומבי לדיוני הוועדה הטעים היועץ המשפטי לממשלה בתשובתו, כי העקרונות בדבר שמירת הסודיות וההגנה על צנעת הפרט ראוי שיגברו על עקרון הפומביות, והדבר אף משתקף בכללי מינוי דיינים (סדרי העבודה של הוועדה למינוי דיינים), התשנ"ח-1997 – באמצעותם קיבלה הוועדה על עצמה את חובת הסודיות.

הרב מצגר, מצדו, מיקד את תשובתו בתקינותו של ההליך שהתקיים בוועדה, בהיותן של טענות העותרת בדבר הפסול המוסרי שדבק בו נעדרות אחיזה עובדתית, ובכך שהעותרת מעולם לא נחשפה לעמדה שהציג בשמו בא-כוחו, דבר המפחית באופן טבעי ממשקל טענותיה בעתירה זו.

ד"ר

7. אקדים ואומר, כי איני רואה אפשרות להיעתר לבקשתה של העותרת (בסעיפים 63-66 לכתב העתירה) להורות על פרסום הפרוטוקולים משיבות הוועדה. עיקרי הדברים ממילא מובאים כאן, במגבלות המתחייבות, ובכך מוגשם לדעתי האיזון הראוי בין הדרישה לפרסום מידע משיבות הוועדה לבין עקרון הסודיות שבבסיס פעולתה, ומקורו בראש ובראשונה בצנעת המשמשים מושא לדיוניה (ראו והשוו בג"ץ 5771/93

ציטרין נ' שר המשפטים, פ"ד מח(1) 661, 673 (1993); בג"ץ 8756/07 עמותת "מבוי סתום" נ' הוועדה למינוי דיינים, בפסקה 54 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה (טרם פורסם, 3.6.08)). באשר לפרסום נוסחה של החלטה ולנימוקה, הרי ככל שהדבר טרם נעשה ברי כי על הוועדה להקדים ולעשותו, והלא ניכר בחבריה כי הם מודעים לחשיבות הדבר (כעולה מפרוטוקול הישיבה מיום 18.2.08, בעמ' 9).

8. לגוף הדברים. ועדת המינויים לדיינים היא אורגן מיוחד. מן העבר האחד, ככל רשות מרשויות השלטון, כפופה היא לכללי המשפט המנהלי על עילותיו השונות. "במילוי תפקידה פועלת הוועדה כנאמן הציבור, וכפופה לכללי שיקול הדעת המינהלי במלוא היקפם. פעולות ועדת המינויים והחלטותיה כפופות לביקורת שיפוטית של בית משפט זה על-פי אמות המידה הנקוטות במשפט הציבורי" (בג"ץ 8756/07 עמותת "מבוי סתום" הנ"ל, בפסקה 38). ייעודה המרכזי של הוועדה – כמוה כמקבילתה, הוועדה לבחירת שופטים, משמיענו דבר באשר לחשיבות שבבחינת החלטותיה לגופן. "הוועדה נושאת בתפקיד ציבורי רב-חשיבות, שיש לו השפעה מכרעת על רמתם המקצועית ואיכות תיפקודם של בתי הדין הרבניים, גורם שיש לו השפעה מהותית על רמתה של הרשות השופטת בכללותה" (שם, בפסקה 37). "תפקידה של הוועדה", כתב השופט א' מצא בהקשר דומה, "הוא לבחור שופטים. במלאה תפקיד זה פועלת הוועדה כנאמנו של הציבור. במילוי תפקידה כהלכה תלויה, במידה רבה, איכות פעולתה של הרשות השופטת" (בג"ץ 5771/93 ציטרין הנ"ל, בעמ' 675). אמת, הכרעותיה של הוועדה נוגעות לאינטרסים ציבוריים ראשונים במעלה. הן משליכות באורח שאין ברור ממנו על כשירותה של מערכת השפיטה הרבנית, כמו גם על האמון הציבורי הניתן בפעולותיה. מכאן נובעת הרגישות המיוחדת בה חייבת הוועדה להקפיד במלאה את תפקידה, והחשיבות שבהעמדת הכרעותיה לביקורת מן החוץ.

מן העבר האחר, בשל הרכבה ההטרוגני והאופי המעין-שיפוטי של החלטותיה, שיקול-הדעת המסור לוועדה הוא רחב עד מאד וגדר ההתערבות בהחלטותיה מצומצם. שינוי מהכרעות הוועדה שמור לאותם מקרים חריגים, בהם ברי כי אין החלטה יכולה לעמוד, ואף משנמצאה עילה להתערב בתוכן קביעותיה לגופן, לא ישים עצמו בית-המשפט במקומה של הוועדה ואת שיקול-דעתה לא יחליף בשיקוליו הוא.

שלושה נדבכים משמשים בעשייתה של ועדת המינויים: האחד נוגע לתקינות ההליך שקיימה, השני עוסק בגיבושה של התמונה העובדתית הרלוואנטית, והשלישי ענינו במסקנתה האופרטיבית של הוועדה. לכל אחד מאלה מאפיינים המיוחדים לו

ומהם נגזרים כללים שונים בהם חייבת הוועדה, מדדים על-פיהם נבחנות החלטותיה, ומטבע הדברים – ממדים שונים של ביקורת שיפוטית על אותן החלטות.

9. כך הוא ככלל, וכך הוא גם בפרשה שבפנינו. עיון בפרוטוקולים משיבותיה של הוועדה, שהונחו בפנינו בידי בא-כוח היועץ המשפטי לממשלה, הביאני למסקנה כי לא נפל פגם מהותי באופן ניהולו של ההליך בענינו של הרב מצגר. הוועדה פעלה כסמכותה שבחוק, היא לא חרגה מכללי הפרוצדורה להם היא כפופה, רובו ככולו של החומר הרלוואנטי הונח בפניה וחבריה עיינו בו, ובחומר שהוגש לנו אין אחיזה למסקנה כי לא נשקלו אך השיקולים הנוגעים בדבר וכי ההכרעה לא נסמכה על טעמים ענייניים בלבד. חברי הוועדה נתנו דעתם לטענות בדבר ניגוד עניינים שהופנו אל מקצתם, ולא מצאתי כי נפל פגם בשיקוליו של מי מהם בהקשר זה. אף לא עלה בידי העותרת להראות כי המשתתפים בדיון ניגשו לביצוע מלאכתם שלא בלב פתוח, בדעה מוקדמת ובלא נכונות להשתכנע.

10. באשר לתמונה העובדתית הרי שלא כוועדה, לו נדרשתי אני להכרעה בפרשה זו, משל ישב בית-משפט זה כערכאה דיונית ובפניו הראיות עליהן עמדת לעיל, נוטה הייתי לסבור כי היבטים מרכזיים בגרסה שהציג הרב הראשי לישראל אינם יכולים לעמוד אל מול חומר הראיות המוצק שפרש היועץ המשפטי לממשלה בחוות-דעתו. יתרה מכך, חלק מן ההסברים שנמסרו מפיו של הרב ובשמו נראים בעיני, על-פניהם, תמוהים ואף מופרכים. כך, למשל, הטענה כי הדירה השכורה לא התאימה למגורי-קבע בראשית התקופה הנקובה בחוזה אינה עולה בקנה אחד עם תחולתו הרטרואקטיבית; העמידה על סעיף החגים אינה מתיישבת עם תכלית מרכזית של השכירות – העמדת דיור לתקופת החגים; הסברה כי בשל המצב הביטחוני לא יגיע המשכיר ארצה לחגים, כשאך חודש ימים קודם שנקשר החוזה, בחג הסוכות התשס"ד, הוא שהה כאן עם בני משפחתו, מעוררת תמיהה; אי-הכשרתה של הדירה לחג הפסח בשל הקפדה-יתרה בהידור, אל מול קבלת הפנים שנערכה בה, מערימה מכשול כבד על הגרסה שהוצגה; וגם הטענה, כי הרב סבר שהתשלום למלון בסוכות התשס"ה כיסה את הוצאות אירוחו-שלו ולא את הוצאות משפחתו, אינה הולמת את העובדה שרק שנה קודם לכן, בסוכות התשס"ד, הוא שילם מכיסו סכום נמוך יותר עבור אירוחם של כל בני המשפחה, בתנאים זהים. חוששני, ובדעתי זו התחזקתי למקרא תשובתו של היועץ המשפטי לממשלה לטענות הרב, כי גרסת האחרון מתקשה הייתה לצלוח את מבחנה של חקירה נגדית, לו הועמדה למבחן כזה. ועוד איני מוצא ממש בטענה, כי היעדר ראיות ברמה מספקת להגשתו של כתב אישום, די בו כדי לשמוט את הבסיס מתחת לממצאי העובדה המפורטים בחוות-דעתו של היועץ המשפטי לממשלה. ממילא, וזה

העיקר, אין בכוחה של טענה זו להשיב על שטעון הסבר, היינו, על התנהגות שאף אם אינה עולה כדי עשייה פלילית, היא קלוקלת ופסולה מן הבחינה הציבורית.

אלא שלא זו בלבד שאין בית-משפט זה יושב כערכאה דיונית (בג"ץ 9131/05 ניר עם כהן ירקות בע"מ נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 2.6.06); בג"ץ 6337/06 אדלר נ' הרמטכ"ל (לא פורסם, 6.10.06); בג"ץ 9347/07 נחמני נ' הפרקליט הצבאי הראשי (לא פורסם, 6.11.06)), אלא שאף מוועדת המינויים לדיינים אינך מצפה כי תשמש במלאכה זו. כאן מתחוורת, להשקפתי, השלכתה רבת המשמעות של מסגרת הבירור אותה בחר היועץ המשפטי לממשלה לגדור פרשה זו.

11. מבלי להתיימר להקיף את ההבדלים שבין המסלול המשמעותי של העברה מכהונת דיין לבין סיום הכהונה בהחלטה של ועדת המינויים – נושא החורג מגדריה של עתירה זו וכשלעצמו מעלה שאלות מורכבות (והשוו לפרשה שנדונה בבד"מ 2461/05 שרת המשפטים נ' השופטת כהן (טרם פורסם, 19.6.05)), אומר רק את אלו השתיים: ראשית, אינני שותף כלל ועיקר לעמדתו של היועץ המשפטי לממשלה ולפיה בעייתי הוא להעמיד אדם לדין משמעותי מקום בו עומד הוא בראש המערכת שבה נהוגים כללי המשמעת הנדונים. שנית, ובכך עיקר, ברי כי לכל אחד מן המסלולים משקל סגולי משלו. בעוד שהדין הפלילי או המשמעותי מציעים מסגרת הולמת לבירורן של שאלות שבעובדה, נעזרים לצורך כך בכלים כחקירה נגדית, העדה באזרה ושמיעת עדויות מכלי ראשון, ומתנהלים בפני טריבונל בעל מומחיות בקביעתן של עובדות, הרי שיתרונו של הבירור המנהלי, כמו זה שנעשה בוועדת המינויים, אינו בכך. כוחה העיקרי של הוועדה אינו ביישובה של מחלוקת עובדתית או בהכרעה בין גרסאות סותרות. עיקר מיומנותה אינו שימוש בכלי הבירור השיפוטיים שהוזכרו ('זמיר הסמכות המינהלית ב 820 (תשנ"ו)). אף אין היא מורגלת בקביעתם של ממצאי מהימנות. ההליך שבפניה, אפילו שותפים לו באי-כוחם של שני הצדדים, אינו הליך אדברסרי במהותו. אין היא מורגלת בהערכת קבילותן או משקלן של ראיות. דבר זה אף משתקף במובהק בדברים שאמרו משתתפים בישיבות הוועדה, כעולה מן הפרוטוקולים שהוצגו לבית-המשפט.

לפיכך, אפשר בהחלט שהתמונה העובדתית שהיה בכוחה של ערכאה שיפוטית לשרטט, לו הובא בפניה ענינו של הרב מצגר, הייתה שונה מזו שעליה הסתמכה ועדת המינויים. אפשר שיסודותיה היו מוצקים יותר וירידתה לפרטים – מדויקת יותר. אפשר שבעקבות כך הייתה המסקנה המצטיירת, והיא פרי עיון מדוקדק בעצים לעצמם וביער כולו כאחד, הייתה שונה. אפשר שהתמונה הייתה קרובה יותר לזו שתיאר היועץ

המשפטי לממשלה בחוות-דעתו. אלא שמלכתחילה, כך להשקפתי, לא היה מקום לצפות מן הוועדה כי תשים עצמה בנעליה של ערכאת שיפוט ממש. במישור העובדתי, וכל עוד לא התעלמו חברי הוועדה במפגיע מממצאים בהירים כשמש, יש להשלים עם התמונה שגובשה. אין להטיל בוועדה דופי על שהעמידה עצמה במקומה הטבעי, שאם מוגבל הוא במישור של קביעת העובדות, נושא הוא יתרון בהיבטים אחרים. וכך הוא, בפרט, בשים לב לכך שלרב מצגר לא ניתן יומו בפני היועץ המשפטי לממשלה, ודיוני הוועדה היו המסגרת היחידה בה ניתן לו להשיב לטענות נגדו.

יתרונה העיקרי של הוועדה מצוי בפרספקטיבה הרחבה שעל יסודה מוצמדת תווית ערכית לתמונה העובדתית שגובשה, הערכה שמטבעה נושאת עמה גם השלכה אופרטיבית, לאמור, אם יוסיף הנדון לכהן במשרתו או שיודח ממנה. במידה רבה, העברה מכהונה בידי הוועדה היא תמונת-ראי של המלצתה על מינוי לדיינות. בזו, כמו בזו, בא לידי ביטוי הרציונל לאורו הורכבה הוועדה לכתחילה – מנציגיהם של גופים שלטוניים ומנהליים שונים המציעים, איש-איש מנקודת מבטו, זווית התבוננות ייחודית. זו מביאה לידי ביטוי, זה בצד זה, שיקולים של מקצוע, היבטים פוליטיים, תפישות עולם סובייקטיביות, ומדיניות בעלת גוונים שונים. היתוכם של אלה יחד בכור אחד, בהנחה שאין חולק כי הוועדה מילאה תפקיד שיועד לה בכוונת-מכוון, מוביל למסקנה כי אף אם יש המתקשים להשלים עם הכרעת הוועדה, ואף אם יש מי שסבור – יהא זה בית-המשפט, תהא זו העותרת – כי לו החליט הוא במקומם של חברי הוועדה הייתה התוצאה שונה, אותה הכרעה שרירה וקיימת והתערבות בה לא על נקלה תיעשה.

אמת, בהכרעות מן הסוג שנדרשת הוועדה לקבל במקרה כמו זה שבפנינו, עליה לגבש אמות מידה, לעצבן ולקבוע מה תואר יישאו, ואין איש מן החוץ העושה זאת במקומה. שיקול-דעתה של הוועדה הוא רחב, והבחירה להביא סוגיה פלוניא בפני חבריה פירושה יחיד הוא – הכפפתה של ההכרעה באותה סוגיה לשיקול-דעת רחב זה. התערבות במסקנותיה של ועדת המינויים שמורה, כאמור, למקרים יוצאי דופן שבהם ברי לכל בר-דעת כי החלטתה אינה יכולה לעמוד. היא תוכל להתרחש רק משעה שהופר האיזון הראוי בין האינטרס הציבורי שמבקשת הוועדה לקדם בקביעת המדיניות הנורמטיבית המשמשת ביסוד הכרעה, לבין אינטרסים אחרים של הכלל. יהיה לה מקום רק משעה שהוכח כי אותן הכרעות נעשו שלא לתכלית הולמת או שפגיעתן ביסודות חשובים אחרים עלתה על המידה המתחייבת (והשוו לבג"ץ מבוי סתום הנ"ל, בפסקה 42).

12. דעתי היא שבמקרה שבפנינו, לא עלה בידי העותרת להשית את הבסיס להתערבות שכזו. הוועדה סברה כי על-פי אמות המידה הראויות בעיניה לדיין, לא נפל פגם חמור במעשיו של הרב מצגר. חבריה ניתחו את התנהלותו וקבעו כי להשקפתם היא בגדר הנורמה. זאת, כמסקנותיה, בין משום שאין מדובר אלא בכשלים טכניים, בין משום שבפרט בימינו-אלה – הרושם החיצוני הוא חלק בלתי נפרד מעשייתם של שליחי הציבור, ובין משום שראוי להותיר את עניני המנהל בידיהם של עוזרי הרב ואין להחזיקו אחראי תחתם. הנה כי כן, ועדת המינויים החליטה כי מעשיו של הרב מצגר אינם פוסלים אותו מלשבת בדין, על-פי המסגרת הנורמטיבית שהוועדה אמונה על קביעתה. הוועדה סברה כי דבר אינו מונע ממצגר לשפוט אחרים, ללמד מוסר ונורמות התנהגות ראויות, ולצפות כי הכרעותיו יזכו לאמונם של המתדיינים ולאמון הציבור בכלל. זהו המנדט שניתן לה, וזוהי תוצאתה של ההחלטה להפקיד בידיה את כוח ההכרעה.

13. "מקצוע השפיטה אינו מקצוע מן השורה. מקצוע יחיד ומיוחד הוא המטיל כמו-מעצמו על שופט מטלות מיוחדות ונורמות התנהגות ייחודיות. חייב הוא שופט לנהוג ביושר, בשיקול דעת, במתינות, בזהירות [ו]בקפדנות. לא כל אדם ראוי כי יכהן בכהונת שפיטה, ואדם שאינו ניחן בתכונות ששופט נדרש להן אינו ראוי ואינו כשיר לשבת בדין ולשפוט. שופט שהפר חובותיו ואינו עוד זוכה לאמון הציבור, לא יהא זה ראוי כי יוסיף וימשיך בכהונתו. אמון הציבור במערכת המשפט כולה יוטל בספק אם נתיר לשופט שאינו ראוי להמשיך בכהונתו ולשפוט את הציבור" (פסקה 6 לגזר-הדין בבד"מ 2461/05 כהן הנ"ל). וכשופט, כך הוא הדיין. חזקה על חבריה של הוועדה למינוי דיינים כי תפישת ערכית זו, היא אשר עמדה לנגדם בהידרשם לפרשה נושא עתירה זו, ומכל מקום – בפנינו לא הוכח אחרת.

14. עודי נדרש לעובדותיה המצערות של הפרשה ובעיני רוחי עלו, כמו מאליהן, דמויותיהם של פרנסי ציבור שלימים עברו ובהם, דרך משל, שר החינוך לשעבר, זלמן ארן, שהיה ידוע בצניעותו המופלגת וביושר התנהלותו. סופר עליו, כי לאחד מעסקני הציבור, שהתגאה בכך שהעמדתו לדין הסתיימה בזיכוי, השיב בזו הלשון: "אני מתקנא בך. בכל שלושים שנותי בארץ הזו לא זוכיתי ולו פעם אחת". ואך מקרה הוא כי עדות לדרך התנהלותו של אותו שר הובאה ימים ספורים לאחר הדין בעתירה זו, בכתבה שמתוכה צדה את עיני פסקה יחידה בה תואר לאמור:

"אם נדרש גם ללון בת"א, הוא מעולם לא לן בבית מלון.
לאחר שובו לממשלה, כבר הפך מלון 'דן' לאכסניה של
האח"מים. אבל ארן היה מאוהב בקיטון הדל ובמיטת

הסוכנות העלובה שלא עלו פרוטה לאיש, שעמדו לרשותו מימי קדם בבית פעילי ההסתדרות הסמוך לבית הוועד הפועל. בימינו, גם פשוטי-עם היו בורחים משם, אפילו אם היו משלמים להם".

[צבי לביא "היה פעם שר אחד שלא עשה לביתו", אתר האינטרנט Ynet, 29.9.08]

דומה כי כך נוהג שליח הציבור, שגדולתו אינה בתואר המשרה או בהידור הנלווה לה, כאז כן היום, כי אם באישיותו ובאופן בו בוחר הוא לנהל את אורחותיו. ובכל זאת, מן הבחינה המשפטית הצרופה ועל יסוד כל שנכתב לעיל, איני רואה מנוס מן המסקנה כי לא נוכל לעשות צו מוחלט בעתירה זו, וכך גם אציע לחברי.

ש ו פ ט

השופט א' רובינשטיין

א. מצרף אני דעתי לחברי השופט לוי בחוות דעתו המקיפה. התלבטתי לא מעט, אך היטתה את הכף במידה רבה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, "בעל הדין הציבורי" ובעל חוות הדעת בנושא הרב מצגר, שבית משפט זה לא ייטה בכגון דא להרחיק לכת הימנו. אכן, עמדת היועץ המשפטי נומקה באופיה המיוחד של ועדת המינויים לדיינים ובמנדט הרחב שלה, וכן בעקרונות שמירת הסודיות וההגנה על צנעת הפרט. אודה כי הנמקה זו אינה פשוטה בעיני. מחוות דעתו של חברי ברורה, מן השיטין ומביניהן תחושתו באשר לנושא התיק לגופו, וראו במיוחד פסקה 10. אך חברי השתדל להדר ככל שיכול בכבודה של ועדת המינויים, בחינת "נאמנים פצעי אוהב", ואף אני אעשה כן, וייקראו דברי איפוא כאילו נכתבו באיפוק רב.

ב. אפתח ברובד עובדתי. עיינתי יותר מפעם בכל הפרוטוקולים של ועדת המינויים לדיינים, ואי אפשר שלא לתמוה עד מאוד, כחברי השופט לוי, כלפי גירסת הרב הראשי בתחומים שונים מול החומר שפורט על-ידי היועץ המשפטי לממשלה ומטעמו. זאת גם אם בסופו של יום לא מימנה המדינה בכפל, כפי שציין בא כוח היועץ המשפטי.

ג. אכן, בא כוחו של הרב, עו"ד פרופ' ליבאי, מיומן ורגיל כדרכו, ניסה לבאר ככל הניתן את מה שקשה לבארו. אף אם אדרש רק לעיקר, כל כולה של הדירה שנשכרה על-

ידי הרב עניינה חגים ושבתות שבהן מבקש הרב - וכך יאה - לשחות בירושלים; והרי אילולא כן, לאיזו דירת שרד זקוק הוא בשעה שביתו בתל-אביב, ונהג לו, ורבים בלא נהג נוסעים דבר יום ביומו בין ירושלים לתל-אביב, עובדים באחת ולנים באחרת. ואם בדירה שנועדה לשבתות ולחגים עסקינן, כיצד ניתן מעיקרא להעלות על הדעת אותו "סעיף חגים", שלפיו מתפנה הדירה לטובת בעליה בחגים, והרב ילך אחר כבוד לבית מלון. כל זאת, תוך תשלום רטרואקטיבי של שכר דירה למשכיר. קשה מאוד להלום את ההסברים שניתנו לכך. ועוד, קשה גם למהדר בהלכות פסח להלום, כי לא ניתן היה להשתמש בדירה בפסח לאחר שהיתה פנויה חודש ימים מראש, והיה צורך איפוא לילך למלון; וגם אם היתה הרבנית עסוקה בעניין זה או אחר, הרבה שלוחים לניקוי דירה ולהכשרתה, וכל כולו טעון הדבר עזרה של עוזר או עוזרת בית לניקוי, והלא כל מזון ניתן לרכוש ממהדרין שבמהדרין לפסח בירושלים או להביאו מתל-אביב; ובסופו של יום גם נערכה קבלת פנים בדירה.

ד. לא אדרש לשאר הפרטים שמנה היועץ המשפטי ושפירט חברי השופט לוי, שבע השגות, שתשובותיהן - שקשה לדאבוני להשתכנע מהן - בצדן, ולא אוסיף עוד על אשר כתב חברי.

ה. חברי איפיון אל נכון, בכל הכבוד, את ועדת המינויים לדיינים, את חשיבות פעולתה הראויה, ואת שאלת האמון הציבורי. עם זאת ציין כי שיקול הדעת המסור לועדה רחב, והביקורת השיפוטית מצומצמת יחסית. אך גם בגדרים אלה, אין אנו פטורים מהעלאת תהיות על הדיון בועדה. אף אם הועדה פעלה באופן פורמלי-פרוצדורלי כסמכותה בחוק - וקיבלה הדרכה ראויה מן היועץ המשפטי למשרד המשפטים - וגם אם קשה להתערב בהכרעה מטעמים משפטיים שתיאר חברי, הרי נותר טעם בעייתי. הועדה, בדעת הרוב, לא נימקה עד הנה את החלטתה (מיום "ב באדר א' תשס"ח (18.2.08)), מה שאין כן שר המשפטים בדעת המיעוט (ראו להלן). לכך נדרש חברי בפסקה 7 לחוות דעתו. גם אם דיוני הועדה חסויים, כפי שפירט חברי שם, ברי כי ישנם סוגי החלטות המחייבים הנמקה פומבית, מטעמים ציבוריים ושל המשפט הציבורי, גם לשם אור השמש המחטא. בהיעדר הנמקה, אין זה נהיר אם שאלה הועדה עצמה, בדעת הרוב, מה השלכות החלטתה כלפי אמון הציבור; האם נתנה דעתה לתכונות הנדרשות מדיין, מדין תורה (שמות י"ח, כ"א) ומכוח ההלכה והמשפט העברי (רמב"ם סנהדרין ב' ז', וכך- לענין "חילול השם" והגדרתו - רמב"ם יסודי התורה ה', י"א); על אלה בחלקם ראו בספרו של השופט יעקב בזק, השופט בדין העברי (מהדורה שניה, תשמ"ה) עמ' 17-22, ולא אפרט דברי המקורות עוד, מתוך כבוד הנוגעים בדבר. היתכן כי יובאו לפני הועדה דברים כדרכנות באשר - למשל - לפרשת הדירה, על כל

היבטיה והסתעפויותיה, והחלטת הרוב, שהיא החלטת הועדה, לא תידרש לכך? חוששני, בסופו של יום, כי דעת הרוב עשתה מלאכתה כמי שכפאה שד, כמי שמבקש לנער מעליו מטריד - כאומרת, הניחו לי, על מה ולמה קפץ עלי רוגזו של היועץ המשפטי לממשלה. למען ההגינות והסדר הטוב, ראוי להזכיר כי יו"ר הועדה, שר המשפטים פרופ' ד' פרידמן, בחוות דעתו מיום ט"ז אדר ב' תשס"ח (23.3.08), הצטרף לדעת הרוב בתוצאה, אך העיר כלהלן:

"הגעתי למסקנה שלא היה ראוי שהרב מצגר יבקש או יסכים לעריכת חוזה שכירות למפרע (רטרואקטיבי) לדירת השרד שנשכרה עבורו וכן לא היה מקום לממן את שהותו במלון 'רמדה רנסנס' בתקופה שלגביה חל החוזה למפרע. כן נראה לי כי עדיף היה שהרב מצגר לא יטען שלא היתה שהות מספקת להכשרת דירת השרד לפסח תשס"ד. אפשר גם שקשריו של הרב מצגר עם מלון "מצודת דוד" חרגו מהראוי. מוסכם שבכל אלה לא היה משום עבירה פלילית ובעיני אין ספק שהדברים אינם מצדיקים הדחת דיין מתפקידו".

השר סבר, מן הטעם ש"אסור לתלמיד חכם שימצא רבב על בגדו וקל וחומר כשהמדובר ברב ראשי, שיש ליתן ביטוי בהחלטה לכך שלא בכל נהג הרב מצגר כראוי וכפי המצופה מדיין ומרב ראשי..." הצטרף אליו חבר הועדה עו"ד א' שמואליאן. גם אם מסקנתנו המשפטית היא אי התערבות בהחלטת הועדה, עדיין טעונה דעתה (שהיא דעת הרוב) הנמקה. אביא כאן לעניין חובת ההנמקה מדברי הראשון לציון הרב ב"צ מאיר חי עוזיאל (משפטי עוזיאל ב', חושן משפט א', י"ג (מובאים גם אצל שוחטמן, סדר הדין לאור מקורות המשפט העברי ופסיקת בתי הדין הרבניים בישראל, 370; וכן ראו לענין חובת ההנמקה רע"א 8996/04 שכטר נ' נציבות הבית המשותף פד נט (5) 22,17):

"חובה זו גדולה יותר בזמן הזה, שכל בתי דין של ערכאות מנמקים את משפטם בראיות והוכחות להצדקת דינם. וזה מוקיר את דייניהם בעיני כל העם, ולמה לא נעשה גם אנו כדבר הזה לחבב המשפט ולגדל כבודו ולהוכיח צדקתו וצדקת שופטיו בעיני בעלי הדין עצמם ועל ידם לעיני כל העם... מנקודת השקפה שהיא לדעתי נכונה ונאמנה, ראוי שכל פסקי דינו, מלבד אלה הרגילים שהם פשוטים ומובנים מעצמם, יהיו נכתבים בתמצית הטענות ונימוקי פסק הדין, למען תינתן להם אפשרות הביקורת של בתי דין הגבוהים ולמוד משפטי התורה לכל העם".

לכך הוספתי בעניין שכטר (שם): "בכל הכבוד, דברים נכוחים, קילורין לעיניים, לכל בית משפט ובית דין, ואם נרצה, לכל רשות". עוד ראו רועי אביחי שויקה "ארדה נא ואראה", על חובת ההנמקה, פרשת השבוע 334 (א' הכהן ומ' ויגודה, עורכים). ער אני לכך שעסקינן בועדה ולא בבית משפט או בית דין, ומגבלות סודיות מסוימות חלות עליה, אך בהתחשב בנושא בו עסקינן, היה כאמור מקום להנמקה.

ו. אמנם, יתכן שצדק חברי השופט לוי בסברו, כי ועדת המינויים היא מסגרת בעייתית לטיפול בנושא שהוטל עליה. לשיטתו, עדיפה היתה העמדה לדין משמעתי. אך אומר בלא כחל ושרק, כי לדידי, אוי לי מיצרי ואוי לי מיוצרי, שכן לגבי ראשי מערכת ובכיריה, במיוחד, קיים בכגון דא חשש לבעייתיות טבועה, ושוב מתוך כבוד הבריות לא אאריך; ראו גם בג"צ 7074/93 סויסא נ' היועץ המשפטי לממשלה פ"ד מ"ו (2) 749, 808 (המשנה לנשיא – כתארו אז – ברק). עם זאת, למשל במשטרה קבע המחוקק את ראש המערכת, המפקח הכללי, כממנה בית דין משמעתי (ראו סעיפים 44-42 לחוק המשטרה (דין משמעתי, בירור קבילות שוטרים והוראות שונות), תשס"ו-2006). מכל מקום, הניסיון בהעברה לטריבוניל המשמעתי בגופים מסוימים – ואדגיש לא בכולם – לאורך השנים, מותיר סימני שאלה; אך עדיין יתכן כי במקרה דנא עדיף היה ההליך האדברסרי המשמעתי; אלא שנושא זה אינו בידינו ואינו עומד להכרעתנו.

ז. בדרכו המיוחדת הביע חברי דעתו על דרכה של הועדה בהקשר דנא; ופסקה 12 בדבריו משקפת את נהמת לבו. האם עמדה לנגד עיני הועדה התפיסה הערכית שמתאר חברי בפסקה 13? אתמהה אף כאן; ומכל מקום, אם פורמליות יש כאן, נחת ושכנוע אין כאן. יתכן כי אילו נימקה הועדה (בדעת הרוב) את דבריה היינו מוצאים בהכרעתה הפקת לקחים והנחיות לעתיד, כדי להסיר מכשול, וזאת גם אם ההכרעה היתה שאין מקום להעברת הרב מדינותו; "אם בארזים נפלה שלהבת..." (בבלי מועד קטן כ"ה, ב').

ח. כאמור, מצטרף אני לחוות דעתו של חברי השופט לוי.

1. נוכח הטענות הקשות שהועלו כנגד הרב מצגר לפיהן פעל הוא שלא כשורה ובניגוד לדין בעריכתם של סידורי הלינה והמגורים שלו ושל בני משפחתו בירושלים, הוחלט כי הוועדה למינוי דיינים תדון ותכריע בשאלת המשך כהונתו כדיין בבית הדין הרבני הגדול. לאחר שעיינו חברי הוועדה האמורה בכל החומר הרלבנטי להכרעתם, לרבות בחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה ובחומר שהגישה לה העותרת ולאחר שהתאפשר לנציגי היועץ המשפטי לממשלה להעלות את טענותיהם בעל פה ובאי כוחו של הרב מצגר השיבו לטענות אלה, החליטה הוועדה שלא להדיח את הרב מתפקידו. הואיל וכך, השאלה הניצבת לפתחו של בית משפט זה היא אחת – האם נופל המקרה שלפנינו בגדר אותם מקרים חריגים ויוצאי דופן בהם אין מנוס מלהתערב בשיקול דעתה של הוועדה ובהחלטתה.

2. הגם שהיו בין חברי הוועדה כאלו שסברו כי מעשים מסויימים של הרב מצגר, אשר אף אם אין הם עולים כדי עבירה פלילית הרי שהם "חרגו מהראוי" (כך סבר יו"ר הוועדה, שר המשפטים, פרופ' ד' פרידמן ולדעתו הצטרף חבר הוועדה עו"ד א' שמואליאן), הוועדה סברה כי לא נפל בהתנהלותו של הרב מצגר פגם חמור המצדיק פסילתו מלשבת בדין.

היועץ המשפטי לממשלה, שבחר שלא לייצג את הוועדה בעתירה זו, סבר כי משהכריעו חברי הוועדה שלא להדיח את הרב מצגר מכהונתו כדיין, אין מקום להתערב בהחלטתם ויש להותירה על כנה.

נותרה לה, איפוא, העותרת – עמותת אומץ - אזרחים למען מינהל תקין וצדק חברתי ומשפטי – בודדה במערכה.

3. העותרת טענה כי "החלטת הוועדה שלא להפסיק את כהונתו של המשיב (הרב מצגר – י.ד.) כדיין, פסולה היא". לטענתה מדובר בהחלטה בלתי סבירה ש"אינה נותנת ביטוי לאינטרס הציבור להרחיק מן השפיטה שופט שסרת, ואשר הוכיח במעשיו כי אין הוא ראוי להיות דיין בישראל". עוד הוסיפה העותרת וטענה כי "החלטת הוועדה שלא להדיח את המשיב פוגעת באמון הציבור בבתי המשפט ובבתי הדין הרבניים" שכן "המשיב הוכיח, במעשיו ..., כי הוא רודף כבוד ונטול כל רגישות לטוהר המידות ולהיותו דמות הצריכה לשמש מופת לציבור. על כן פסול הוא מכהונה בכל מישרה שיפוטית".

4. הרב מצגר טען מנגד כי דין העתירה להידחות לגופה שכן "לעותרת אין שמץ של מושג מה היו טיעוניה... בדיונים שהתקיימו בפני הוועדה" וכן כי טענותיה נעדרות תשתית עובדתית מינימלית. את תגובתו מיקד הרב מצגר בתקינותו של ההליך שהתקיים בוועדה, בהדגישו כי לאחר דיון ממושך ויסודי החליטה הוועדה פה אחד כי אין מקום לסיים את כהונתו כדיין.

5. כחבריי, השופטים לוי ורובינשטיין, אף אני סובר כי כשמציבים זה מול זה את חומר הראיות המפורט והמוצק שפרש היועץ המשפטי לממשלה בחוות דעתו מחד ואת הסבריו של הרב מצגר לגבי חלק מן הטענות שהועלו כנגדו מאידך, הרי שהסברים אלו נראים, על פניהם, תמוהים אם לא מופרכים (פיסקה 10 לחוות דעתו של השופט לוי; פיסקאות ב' ו-ג' לחוות דעתו של השופט רובינשטיין).

יתר על כן, כמו חברי השופט לוי נראה גם לי כי הסברים אלו היו מתקשים לצלוח את מבחנה של חקירה נגדית, לו הועמדו למבחן כזה (פיסקה 10 הנ"ל).

לדידי, אף אם לא עלו מעשיו של הרב מצגר כדי עבירה פלילית, הרי שמדובר במעשים בלתי ראויים ואפילו פסולים מן הבחינה הציבורית.

לשיטתו של השופט לוי, אילו הועמד הרב מצגר לדין משמעתי היה עניינו מתברר בפני טריבונל בעל מומחיות בקביעתם של עובדות ושל ממצאי מהימנות ובהכרעה בין גרסאות סותרות, ויתכן מאוד שהמסקנה הסופית אליה היה מגיע טריבונל זה היתה שונה מזו שאליה הגיעה וועדת המינויים (פיסקה 11 לחוות דעתו של השופט לוי). כשלעצמי, איני סבור כי נפל פגם של ממש בבחירתה של האכסניה הראויה לביורור הפרשה ואולם, מאחר שסוגיה זו לא עמדה להכרעתנו מעדיף אני שלא לקבוע מסמרות בנדון.

לא מצאתי כי נפל פגם בדרך התנהלותה של הוועדה: הוועדה פעלה בהתאם לכללי הפרוצדורה שעל פיהם היא אמורה לפעול; החומר הרלבנטי הונח בפני חברי הוועדה והם עיינו בו; חברי הוועדה התייחסו לטענות בדבר ניגוד עניינים שהופנו כלפי חלקם ולא מצאתי כי נפל פגם בשיקוליהם בעניין זה.

6. אשר לטענת העותרת כי הימנעות הוועדה מפרסום הפרוטוקול של ישיבותיה פוגעת באמון הציבור ובזכותו לדעת, זכות שהיא לטענתה "נדבך עיקרי לאמון הציבור

במערכות המימשל והשלטון ובתקינות פעולתן", ולבקשתה כי יחשפו עמדות חברי הוועדה (ובפרט עמדת שר המשפטים, כיו"ר הוועדה), טיעונו של היועץ המשפטי לממשלה וטיעונו של הרב מצגר ובא כוחו – כחברי, השופט לוי, אף אני סבור כי אין אפשרות להיעתר לבקשתה זו של העותרת.

עקרון הסודיות שבבסיס פעולת הוועדה, המעוגן בסעיף 15 לכללי מינוי דיינים (סדרי העבודה של הוועדה למינוי דיינים), תשנ"ח-1997, הקובע כי ייחשפו רק המלצותיה של הוועדה וכן פרוטוקולים שאינם עוסקים בענייניהם האישיים של אלו המשמשים מושא לדיונה, מאזן לטעמי כראוי בין הצורך להגן על צנעת הפרט לבין אינטרס הציבור לקבל מידע על דיוני הוועדה [ראו: בג"ץ 8756/07 עמותת "מבוי סתום" נ' הוועדה למינוי דיינים (טרם פורסם, 3.6.08), פסקה 54 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה].

7. אשר לפרסום החלטת הוועדה ונימוקה, אני מקבל את גישתו של חברי השופט רובינשטיין לפיה גם אם דיוני הוועדה הם חסויים, הרי שהחלטות מסוג ההחלטה בה עוסקת עתירה זו טעונות הנמקה פומבית (פיסקה ה' לחוות דעתו של השופט רובינשטיין).

8. אשר על כן, אני מצטרף לחוות דעתו של חברי, השופט לוי, ולהערתו של חברי, השופט רובינשטיין, בעניין פרסום החלטת הוועדה ונימוקה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט א' א' לוי.

ניתן היום, י"א בשבט התשס"ט (05.02.09).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט